

laltam a felelősséget. Nagy meglepetésemre ebben az ügyben a vásárhelyi járásbíró is beidézték. A vizsgálóbíró utasítására azt kérdezték, hogy hány előfizetője van a lapnak és általában hány példányban jelenik meg. Ez törvénytelen. Üldözték a könyvkereskedőt és a nyomdászokat is, akik terjesztették a folyóiratot. Az ügyészség a kenyeremre is tört. Átírtak a szegedi ügyvédi kamarához, hogy függesszék föl az ügyvédi gyakorlatomat. A kamara azonban visszautasította ezt a kérést. Nem becstelen az, aki a hazáját szereti.

(Támadás az ügyész ellen.)

— A bizonyítás kiegészítését kérem. Székely Ferenc igazságügyminiszter és Szapár József dr. ügyész ur. tanúkihallgatását is előterjesztem a felsőbb utasításra vonatkozólag. A vádindítvány fölolvadását is kérem, mert az egészen más, mint a vádirat. A vádindítványban elismeri az ügyészség, hogy elméletben szabad foglalkozni a köztársaság eszméjével, a vádiratban már azt mondja, hogy a köztársaság másképpen, mint erőszak útján el nem érhető. Ezt akkor mondja az ügyészség, amikor Portugália máról-holnapra már köztársaság és a kínai anyacsászárné maga kérte a köztársaságot.

Ujból kérem a bizonyítás kiegészítését.

Pókay Elek elnök: Meg kell védelmeznem a vizsgálóbíró és az ügyész urat. Kötelességüket teljesítették.

Szapár József dr. ügyész: A bizonyítás kiegészítését egész terjedelmében ellenzem. Ki kell jelentenem, hogy nem az ügyészség kérte vádlott ügyvédi gyakorlatának fölfüggesztését, hanem a törvényszék. A vádlott eskü alatt kér engem arra kihallgatást, hogy közöltem-e az esetet az igazságügyminiszterrel. Erre nem nyilatkozom. A Jövendőben megjelent közlemény fölolvadását ellenzem. Ez nem indokolt. Tíz év előtt például a *Népszavában* megjelent egy cikk, amelyért nem kapott sajtópört, ellenben egy *szegedi* lapot, amely átvette a cikket, elmarasztalta a bíróság. A vádindítvány és vádirat szövegének ugyanaz az alapja.

Elnök: A bizonyítás kiegészítése tárgyában később határoz a bíróság.

Nagy György dr. cáfolta a vádirat állításait.

(Vita a köztársaság körül.)

Amit akarok, — mondta indulatosan — azt megmondom, ha százezer ügyész hallgatja is. Én sem mondom, hogy már megvalósítható a köztársaság, de küzdeni kell érte. Mindannyiunk lelkében ott ég a hazaszeretet lángja, az ügyész uréban is. Nem bin a Kossuth kultusz, amelyet én is szolgállok. Ha hazugság ez a kultusz, akkor döntünk le minden Kossuth-szobrot.

— Az az alkotmányos államforma megtámadása, amikor Fabricius bakái szétverik a képviselőházat. Aki azt a cikket, amelyet az ügyészség inkriminált, alá nem írja, az lehet becsületes ember, de nem lehet becsületes hazafi.

Ügyész: Tiltakozom vádlottnak ama kijelentése ellen, amelyben azt mondja, hogy becstelen, aki azt a cikket alá nem írja. Ez az esküdtek megfélemlítése. Azt hittem, hogy ez a kijelentés más helyről is tiltakozást von maga után.

Nagy György dr.: Most is azt mondom, hogy becstelen, aki azt a cikket alá nem írja. Ez a meggyőződése.

Elnök: Rendreutasítom.

A bíróság aztán tanácskozássra vonult vissza a bizonyítás kiegészítése tárgyában. A bíróság elutasította a bizonyítás kiegészítését. Az elutasítás ellen Nagy György dr. semmisségi panasszal élt. Aztán Szapár József dr. ügyész elmondta a vádbeszédét.

(A vádbeszéd.)

— A jogrend nevében kérem — mondta — a vádlott megbüntetését. Sajátságos véletlen, hogy éppen ebben a városban tárgyal-

ják ezt a pört. Ebben a városban, amelyet a királyi szó tett nagygyá.

— A magyar nemzet mindig monarchikus érzésű, királyhű volt. A magyar nép diadal-mámora tette a koronát Árpád fejére, amely-lal megalapította a magyar királyságot. Pusztaszeren vérszerződéssel pecsételték meg a hűségüket.

— A magyar nemzetnek a királyi házhoz való viszonyát a Pragmatica Sanctio szabályozza. Ez kétoldalu szerződés, ebben rejlik az alapja annak a királyságnak, amelynek az élén I. Ferenc József áll. Ez a szerződés mind a két félt köti.

— A köztársaság minden megvalósíthatási eshetőségével együtt óriási fölfordulást vonna maga után. A köztársaságot másképpen, mint forradalom útján megvalósítani nem lehet. Ha a kétoldalu szerződést az egyik fél a másik akarata nélkül föl akarja bontani, ahhoz erőszak szükséges.

— Vádlott az inkriminált közleményt Franciaországgal kezdi, ahol trónusok recsegése és Koronák összetörése volt a néphimnusz. Ez az erőszak szimbóluma. Gyáváknak nevezi a királyság eszméjének híveit. Ez nyílt kifejezése az erőszaknak. Vádlott megtámadta a törvényes államformát, a magyar királyságot. Ujból le kell szögezmem azt a tényt, hogy a magyar nemzet mindig monarchikus érzelmű és királyhű volt. Példárá a pozsonyi országgyűlés 1801-ben, amikor a nemesség életét és vérét ajánlotta föl Mária Teréziának. Amikor az Árpádok vagy más királyi ház kihalt, sohasem propagálták a köztársasági eszmét. Akik forradalomba kergették az országot, mindig gondoskodtak becses személyük épségéről.

— Vádlott a francia forradalomra hivatkozik. Az nem volt komoly forradalom, csak Páris véres mulatsága. A történelem nagyjai nem voltak hívei a köztársasági eszmének.

A hatásos vádbeszéd után Nagy György dr. mondta el védőbeszédét.

(A védőbeszéd.)

Nagy György dr.: Tudatosan nem hoztam védőt. Az a meggyőződésem, hogy Szeged népe, amelyet Kossuth nemzete büszkeségének nevezett, fölösleges védeni a hazaszeretetét. Köszönettel tartozom az ügyész urnak, hogy nem ellenem, hanem a köztársasági eszme ellen beszélt. Nem én ellenem, hanem a köztársasági eszme ellen indult meg a hajsza.

— Azt mondja az ügyész ur, hogy a magyar mindig királyhű volt. Nevezze meg azokat a hőseket, akik Pozsonyban vitam et sanguinem szavaztak. Elveszték, nevüket nem őrizte meg a köztudat. De az igazi hősök: Boesky, Bethlen, Rákóczi, Kossuth most is ott élnek minden magyar szívében. Azok antidiasztikusok voltak.

— Árpádra hivatkozott az ügyész ur. Ne felejtse el, hogy ami Pusztaszeren történt, az ideális köztársasági államforma megalakulása volt. Ott vérről pecsételték meg a jogot. A nemes, ha a király visszaélt a jogával, fegyvert foghatott király ellen.

— Azt mondja az ügyész ur, hogy Szeged a szép szóért ajándékkal tartozik a királynak. Privát ember tehát szívességet, mint most az ügyész ur fölöttes hatóságának — de ilyen nemzeti ügyet csak nem lehet elajándékozni? A köztársasági eszme legyen az ajándék?

— A francia forradalmat is szépen elintézi az ügyész ur, hogy a francia forradalom Páris véres mulatsága volt. Ezt csak itt lehet mondani, próbálja meg az ügyész ur Franciaországban.

— Azt mondja a vádbeszéd, hogy a köztársaság csak forradalommal valósítható meg. Hol volt az ügyész ur 1910 október 6-án, amikor Portugáliában a fiatal királyt kiintették a szeretője selyem paplanja alól? És most ujabban, amikor a kínai anyacsászárné maga kívánta a köztársaságot.

— Nyugodt lelkiismerettel bizom sorsom az esküdtek urak lelkiismeretére.

(Replika és ítélet.)

Az ügyész replikázott Nagy György dr. beszédére.

— Én kisebb hanggal, de több igazsággal beszélek — mondta. Az esküdtszék bíróság nem érzelmi bíróság. Az esküdtek esküt tettek az igazságra.

Köztársasági átalakulás nincs vér nélkül. Portugáliában több vér folyt, mint Báthory Erzsébetnek álmában.

Ujból kérte Nagy György dr. elítéltetését. Az ügyész szavaira Nagy György dr. röviden válaszolt, amely után Pókay Elek elnök kitanította az esküdteket.

Háromnegyed két órakor vonultak vissza az esküdtek tanácskozássra. Két órára meghozták a verdiket. Pásztor József, az esküdtek főnöke kihirdette a verdiket, amely szerint az esküdtek a bűnösség kérdésére nemmel feleltek. A bíróság a verdikt alapján fölmentette Nagy György dr.-t.

A hallgatóság megéljenjezte az ítéletet. Az eljenzés az utcán megismétlődött.

A külügyminiszter ravatalon.

— Udvari temetés. —

(Saját tudósítónktól.) A bécsi Ballplatz palotájában, az elsőemeleti nagyteremben, melynek ablakai egyenest a Hofburgra néznek, áll gróf Aehrenthal-Lexa Alajos ravatala. Gyászpompa díszíti az egész palotát, a díszlépcsőt pedig, mely a nagyteremhez vezet, fekete drapéria és délszaki növények szegélyzik. A király úgy rendelkezett, hogy Aehrenthal teljes pompájú udvari temetést kapjon. Az egész gyászszertartást az udvari főszertartásmesteri hivatal rendezi, mely úgy intézkedett, hogy a volt külügyminiszter holttestét csütörtök délután szenteljék be ünnepélyesen a Mihály-templomban s onnan vigyék az államvasutak pályaudvarára, a honnan azután a csehországi Dokszanra szállítják és ott a családi sírboltban pénteken délután örök nyugalomra helyezik.

A külügyminiszteri lakosztályból vasárnap délelőtt szállították át gróf Aehrenthal holttestét a miniszterium első emeleti nagytermébe. Egész nap és egész éjjel dolgoztak a ravatal elkészítésén, kápolnává alakították át a nagytermet, melynek közepén ezüst kandeláber és gyönyörű déli növény között áll magasan felravatalozva Aehrenthal koporsója. A koporsó előtt imázsámk a falakon vastag fekete drapériák, melyeket a család cimerei s egy nagy fehér kereszt díszítenek.

Férjének hosszadalmas és kínos betegsége ágyba döntötte gróf Aehrenthalné. Vasárnap délelőtt csak egy negyedóra kelt fel, hogy átvegye a király részvétnyilatkozatát. Paar gróf főhadsegéd nyújtotta át az özvegynek a király sajátkezű levelét, melyben öfelsége rendkívül meleg hangon fejezi ki részvétét az elhunyt külügyminiszter özvegyének. Megjelentek ezután és a külügyminiszteriumba kitett ivre irták fel nevüket Ferenc Ferdinánd trónörökös, Lipót Salvátor, Ferenc Salvátor, Frigyes és Jenő főhercegek, Lajos bajor herceg, a cumberlandi herceg, Mária Józsefa főhercegnő, valamint a Bécsben időző állami, diplomáciai és katonai méltóságok majdnem teljes számban.

Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök a külügyminiszteriumhoz az osztrák kormány nevében rendkívül megleghangu részvétáviratot intézett, vasárnap délelőtt pedig személyesen kondoleált Müller báró osztályfőnöknek.

Impozáns részvét kíséri Aehrenthal gróf elhunytát az egész művelt világon. Vasárnap reggeltől kezdve seregestől érkeztek a részvétáviratok minden országból. Az első között érkezett a külügyminiszteriumba Vilmos császárnak rendkívül megleghangu részvétávirata, az olasz kormánynak tüntetően meleg részvétnyilatkozata, majd a londoni, berlini, párisi, konstantinápolyi, bukaresti és a